

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **JUDr. I. T.**, bývajúcej vo V., súdnej exekútorke, Exekútorský úrad Veľký Krtíš, zastúpenej spoločnosťou Stilo s.r.o., so sídlom v Čadci, Palárikova 83, IČO: 36 863 203, v mene ktorej koná JUDr. Jozef Varmus, konateľ a advokát, proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, za účasti **okresného prokurátora v Čadci, o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 8C 31/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013 sp.zn. 5Co 145/2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. mája 2013 sp.zn. 5Co 145/2013 a rozsudok Okresného súdu Čadca z 10. septembra 2012 č.k. 8C 31/2011- 491 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Čadca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresný súd Čadca dňa 22. februára 2011 sa žalobkyňa domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) a zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Svoj nárok odvodzovala od uznesenia Obvodného oddelenia PZ SR Krásno nad Kysucou z 28. marca 2003 ČVS: ORP-318/2002, ktorým jej bolo vznesené obvinenie pre trestný čin porušovania domovej slobody v súbehu s trestným činom

zneužívania právomoci verejného činiteľa. Keďže rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 3T 25/2004-307 z 3. apríla 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 3To 94/2007 zo 4. októbra 2007 bola právoplatne oslobodená spod obžaloby, mala zato, že predmetné uznesenie vyšetrovateľa bolo zrušené pre nezákonnosť a domáhala sa náhrady skutočnej škody spočívajúcej v trovách obhajoby a ďalších trovách trestného konania, odmeny zastupujúcim exekútorom a ich výdavkov súvisiacich so zastupovaním, nemajetkovej ujmy spôsobenej na jej osobnostných právach v dôsledku trestného stíhania a pozastavenia výkonu exekútorského úradu. Za nezákonné tiež považovala rozhodnutie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo,“) z 10. júla 2003 č. 979/2003-410, ktorým jej bol pozastavený výkon exekútorského úradu a za nesprávny úradný postup označila nečinnosť ministerstva vo veci jej opravného prostriedku podaného proti citovanému rozhodnutiu ako aj samotný postup ministerstva pri vydávaní napadnutého rozhodnutia.

Okresný súd Čadca medzitýmnym rozsudkom z 10. septembra 2012 č.k. 8C 31/2011-491 rozhodol, že základ nároku žalobkyne na náhradu škody voči žalovanej je daný. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k právnomu záveru, že nárok žalobkyne na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu v zmysle § 1 zákona č. 58/1969 Zb. bol dôvodný. Mal za preukázané, že žalobkyňa bola rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 3T 25/2004-307 z 3. apríla 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 3To 94/2007 zo 4. októbra 2007 právoplatne oslobodená spod obžaloby pre trestné činy porušovania domovej slobody a zneužívania právomoci verejného činiteľa, nakoľko skutok ktorého sa žalobkyňa dopustila, nebol trestným činom. Súd pritom vychádzal z ustálenej praxe, podľa ktorej zrušením rozhodnutia pre nezákonnosť podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. je potrebné rozumieť aj oslobodenie spod obžaloby, pričom na žalobkyňu sa hľadá akoby čin nespáchala a trestné stíhanie voči nej nemalo byť začaté. Žalobkyňa listom zo dňa 29. marca 2010 požiadala žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle § 9 ods.1 a 2 zákona č. 59/1969 Zb., žalobkyňa jej nárok však v lehote 6 mesiacov nepriznala. Z dôvodu účelnosti rozhodol súd o základe prejednávanej veci v zmysle § 152 ods. 2 O.s.p. medzitýmnym rozsudkom.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 28. mája 2013 sp.zn. 5Co 145/2013 napadnutý medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a dôkazy vyhodnotil v súlade s § 132 a nasl. O.s.p., dospel k správnym

skutkovým zisteniam a prejednávaniu vec aj správne právne posúdil. Odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 157 ods.2 O.s.p. a odvolací súd naň odkazuje v celom rozsahu. Na doplnenie odvolací súd uviedol, že v súlade so zásadou prezumpcie neviny, ak je trestné stíhanie zastavené alebo došlo k oslobodeniu spod obžaloby, je potrebné vychádzať z toho, že občan trestný čin nespáchal a uznesenie o vznesení obvinenia nemalo byť vydané. Zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú teda vždy bez ohľadu na dôvody, ktoré k nim viedli z hľadiska ustanovenia § 4 zákona č. 58/1969 Zb. rovnaký význam ako zrušenie či zmena uznesenia o vznesení obvinenia. Ten proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol spod obžaloby oslobodený, má v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka,“). Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odvodila z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Dovolací dôvod videla tiež v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Žalovaná v dovolaní namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo svojvoľné a arbitrárne, pretože odvolací súd sa v odôvodnení nevysporiadal s jej odvolacími argumentmi, ani s podstatnými skutkovými okolnosťami a právnymi aspektmi veci. Podľa názoru žalovanej na to, aby súd mohol rozhodnúť medzitimným rozsudkom o dôvodnosti základu nároku žalobkyne, bolo potrebné, aby boli splnené všetky tri základné predpoklady zodpovednosti za škodu, a to nezákonné rozhodnutie, škoda na strane žalobkyne a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Pritom medzi uznesením o vznesení obvinenia a požadovanou náhradou škody za vyplatené odmeny za zastupovanie súdnymi exekútormi a za cestovné náklady spojené so zastupovaním žalobkyne príčinná súvislosť nebola. Tiež namietala, že predmetom konania bola aj náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú však zákon č. 58/1969 Zb. neumožňuje odškodniť, poukázala pritom na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku z 31. mája 2007 sp.zn. 4Cdo 177/2005. Súd svoj záver o dôvodnosti nároku na nemajetkovú ujmu náležite neodôvodnil a rozhodol bez toho, aby v tomto smere vykonal dokazovanie. Z týchto dôvodov podľa žalobkyne rozsudok odvolacieho súdu nezodpovedá kritériám ustanoveným v §157 ods.2 O.s.p. a v dôsledku toho jej bola rozhodnutiami súdov odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovanej nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok dovolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale

sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Žalovaná namietala, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na tieto tvrdenia žalovanej sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti jej tvrdenia, že v prejednávanvej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a zistil, že konanie bolo touto vadou zaťažené.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Žalovaná v dovolaní tvrdila, že odňatie jej možnosti konať pred súdom spočívalo v nedostatočnom odôvodnení súdneho rozhodnutia a v jeho nepreskúmateľnosti, pretože krajský súd sa v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal okolnosťami významnými z hľadiska rozhodovania o základe prejednávaného nároku na náhradu škody.

Dovolací súd uvádza, že k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. môže dôjsť aj pri samotnom vydávaní rozhodnutia ako následku absencie niektorej podstatnej časti súdneho rozhodnutia (záhlavia, výroku alebo odôvodnenia), jeho obsahovej nezrozumiteľnosti, neurčitosti alebo pre nedostatok dôvodov (arbitrárnosti), zakladajúcej jeho nepreskúmateľnosť. V dôsledku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia, ktoré zavinil súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom (§ 1 a § 157 ods.2 O.s.p.), spravidla vždy dochádza k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom (právo na presvedčivé súdne rozhodnutie). Vydanie takéhoto rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie a preto je vždy nevyhnuté takéto rozhodnutie zrušiť najmä z hľadiska ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 152 ods. 2 O.s.p., rozsudkom sa má rozhodnúť o celej prejednávanej veci. Ak je to však účelné, môže sa rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo

nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.).

V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak zo strany súdu došlo k takej interpretácii a aplikácii právnej normy, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom podľa § 157 ods. 2 O.s.p., ktoré ukladá súdu povinnosť podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku, a tým preukázať jeho správnosť. V odôvodnení rozhodnutia sa súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré dôkazy mal za preukázané a ktoré nie, ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. je potom nepreskúmateľný a účastníkovi je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v odvolacom a dovolacom konaní náležite argumentovať. V prípade, keď odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa a s použitím § 219 ods. 2 O.s.p. odkáže na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, odôvodnenie tohto rozhodnutia súdu prvého stupňa musí vyhovovať náležitostiam § 157 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ to tak nie je, zaťaží konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. bez ďalšieho a ani rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za preskúmateľné a správne.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že tak rozhodnutie odvolacieho súdu ako ani rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa požiadavky v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., pričom ani neboli splnené podmienky pre vydanie medzitýmneho rozsudku v zmysle § 152 ods. 2 O.s.p.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa rozhodol tzv. medzitýmnym rozsudkom o tom, že základ nároku žalobkyne je daný, bez toho, aby sa zaoberal a vysporiadal so základnými otázkami rozhodnými pre správne posúdenie veci. Odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a v celom rozsahu naň podľa § 219 ods. 2 O.s.p. poukázal, hoci neobsahovalo náležitosti rozsudku v zmysle § 157 ods.2 O.s.p., pričom sa dôsledne nezaoberal odvolacími námietkami žalovanej a preto aj jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné.

V zmysle § 152 ods.2 O.s.p. súd môže vo veci rozhodnúť aj medzitýmny rozsudkom, pokiaľ to považuje za účelné, musí však rozhodnúť o celom základe prejednávanej veci nielen o určitej čiastkovej otázke sporu. Medzitýmny rozsudkom sa rozhoduje o tom, či je základ nároku daný, opodstatnený, t.j. či žaloba bola podaná dôvodne. Rozhodnutie touto formou rozsudku tak prichádza do úvahy napríklad aj v sporoch o náhradu škody, kde je možné a hospodárne najskôr samostatne rozhodnúť o právnom a skutkovom základe veci - zodpovednosti žalovaného za vzniknutú škodu a až následne o výške tohto záväzku. Základom predmetu konania sú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku s výnimkou samotnej výšky nároku (R V/1968). Pri žalobách o náhradu škody tak pod základom nároku je potrebné rozumieť posúdenie otázok subjektu škodcu a poškodeného, protiprávnosť konania, existenciu škody a príčinnej súvislosti prípadne zavinenia žalovaného, spoluzavinenia žalobcu či premlčania. Medzitýmny rozsudkom v spore o náhradu škody súd musí rozhodnúť o všetkých predpokladoch zakladajúcich zodpovednosť žalovaného za spôsobenú škodu, nielen o určitej spornej skutkovej či právnej otázke týkajúcej sa žalobného nároku, pretože týmto rozsudkom súd prakticky rozhodne o dôvodnosti celej podanej žaloby. Pre konštatáciu zodpovednosti žalovaného medzitýmny rozsudkom súdu preto nepostačuje len posúdenie protiprávnosti konania žalovaného, pretože ide len o jeden z viacerých predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za vzniknutú škodu. Okrem toho aj medzitýmny rozsudok musí byť preskúmateľný, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa základu, musí byť z neho zrejmé, o akom základe rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov rozhodol a ako vec právne posúdil. Následne po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku súd konečným rozsudkom rozhodne už len o výške uplatneného nároku, pričom v tomto konaní už nemôže posudzovať otázky týkajúce sa samotného základu nároku, ktoré majú a musia byť vyriešené v medzitýmnom rozsudku.

V prejednávanej veci predpokladom takéhoto výroku rozhodnutia súdu malo byť posúdenie všetkých podmienok vzniku zodpovednostného vzťahu medzi účastníkmi, ktorými vo veci zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím okrem samotného nezákonného rozhodnutia a jeho zrušenia či zmeny pre nezákonnosť, sú 1/existencia škody ako majetkovej ujmy a 2/ príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou. Pre rozhodnutie o základe nároku a vyslovenie dôvodnosti podanej žaloby v tejto

veci teda nepostačuje len samotné konštatovanie, že žalobkyňa bola spod obžaloby oslobodená v dôsledku čoho bolo uznesenie o vznesení obvinenia zrušené, i keď tento záver je jedným z nevyhnutých predpokladov pre rozhodovanie súdov o náhrade škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. a je v súlade s ustálenou judikatúrou súdov (viď R 35/1991, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 M Cdo 15/2009 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR pod č. 57/2010). Súdny však v danej veci prehliadli okolnosť, že žalobkyňa svoj nárok odvodzovala nielen od samotného trestného stíhania ale predovšetkým od podľa jej názoru nezákonného rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorým jej bol dočasne pozastavený výkon exekútorského úradu. Uvedenou okolnosťou sa však súdy nezaoberali a nedali odpoveď na otázku, či predmetné rozhodnutie zakladá prípadne nezakladá nárok žalobkyne na náhradu škody a v akej príčinnej súvislosti je uvedené rozhodnutie vo vzťahu k trestného stíhaniu a zrušeniu obžaloby. Pokiaľ za nezákonné rozhodnutie považovali iba uznesenie o vznesení obvinenia, potom sa súdy nevysporiadali ani s ďalšou pre spor najdôležitejšou otázkou, a to príčinnou súvislosťou medzi nezákonným rozhodnutím a deklarovanou škodou s výnimkou trov vynaložených žalobkyňou na obhajobu v trestnom konaní a ostatných výdavkov v trestnom konaní. Rovnako sa súdy nezaoberali ani okolnosťou, či u žalobkyne skutočne došlo k vzniku škody a čo ju tvorí, nezodpovedaná ostala aj otázka kauzálneho nexu medzi škodou a nezákonným rozhodnutím orgánu štátu s akcentom na označenie skutočnej príčiny vzniku škody.

Okrem už uvedených nedostatkov v súdnych rozhodnutiach súdy nižšieho stupňa prehliadli aj ďalšiu dôležitú skutočnosť a to, že žalobkyňa si v konaní okrem majetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. uplatnila aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá podľa jej názoru bola dôsledkom nezákonného trestného stíhania a nezákonného pozastavenia výkonu funkcie súdnej exekútorky v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v spojení s § 20 zákona č.58/1969 Zb. V zmysle vyššie vysvetlených zásad vydania medzitémneho rozsudku, rozsudok súdu prvého stupňa tak znamenal aj to, že je daný základ nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorou sa však súd prvého stupňa ani odvolací súd vôbec nezaoberal. Z odôvodnenia nie je zrejmé, na základe akých skutkových okolností a na základe ktorého ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. prípadne iného právneho predpisu súd tento nárok posudzoval a priznal a ani skutočnosť, čo súdy považovali za neoprávnený zásah do práv žalobkyne objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jej chránených osobnostných právach. Nakoľko absentuje akékoľvek skutkové aj právne zdôvodnenie rozhodnutia o dôvodnosti

nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy, sú rozhodnutia súdov nižších stupňov v tejto časti absolútne nepreskúmateľné a predčasné.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nezodpovedá kritériám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 157 ods.2 O.s.p., preto je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (čo zakladá vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne, bolo potrebné ho zrušiť. Keďže odvolací súd uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, hoci preto neboli splnené podmienky, a nezaoberal sa podstatnými odvolacími námietkami žalovanej, jeho rozhodnutie nedalo odpoveď na podstatné otázky prejednávanej veci, trpí aj jeho rozhodnutie rovnakou vadou.

Dovolací súd dospel k záveru, že procesným postupom súdov oboch nižších stupňov došlo v danom prípade k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Keďže rovnakou vadou je postihnuté aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, dovolací súd zrušil aj rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods.2 a 3 O.s.p.). Vzhľadom k zrušeniu napadnutých rozhodnutí sa dovolací súd už nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami žalovanej.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. apríla 2015

JUDr. Helena Haukvitzová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová